

PAKIET MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH

do kształcenia na odległość dla nauczycieli
wychowawców II etap edukacyjny

Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Materiał opracowany w ramach grantu przez Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w
Zielonej Górze

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA: uczniów klasy 3 szkoły podstawowej

PROWADZONYCH PRZEZ: nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej

TEMAT:

My i nasze emocje.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE:

- Umie rozpoznawać i rozumieć swoje emocje i uczucia oraz je nazywa
- Umie rozpoznawać, rozumieć i nazywać emocje oraz uczucia innych osób; ma potrzebę tworzenia relacji;

TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE:

- Różnicowanie emocji pozytywnych i negatywnych
- Umiejętność podania kilku przykładów emocji pozytywnych i negatywnych
- Poszerzenie zakresu słownictwa dotyczącego opisu własnych stanów emocjonalnych
- praca nad umiejętnością rozpoznawania emocji u innych osób oraz postaci dzieł literackich i innych wytworów kultury, w tym kultury masowej i popularnej (bajki, wiersze, felietony, kreskówki, filmy dla dzieci i młodzieży i.in.)

METODY PRACY:

- pogadanka
- dyskusja w grupie
- analiza dzieła
- burza mózgów
- odczyt
- pole siłowe

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- lista emocji pozytywnych stworzona na podstawie prac M. Rosenberga
- przygotowane przez nauczyciela przed lekcją barwne ilustracje przedstawiające bohaterów popularnych bajek dla dzieci: Kopciuszek, Jaś i Małgosia, Czerwony Kapturek:
- Zintegrowana Platforma Edukacyjna – Temat: Jak opisać emocje,
- schemat pola siłowego,

- zestaw zadań w aplikacji *Google Jamboard*, zawierający schemat pola siłowego

Do opracowania schematu nauczyciel wykorzystuje narzędzia znajdujące się z lewej strony ekranu aplikacji *Jamboard*. W prawym i lewym rogu ramki umieszcza zbiory określające pozytywne lub negatywne nacechowanie emocji oraz dodaje nagłówki. Nauczyciel tworzy dla każdej grupy uczniów jeden schemat, powielając opracowaną ramkę. Opcja powielenia ramek pojawi się, gdy klikniemy przycisk „1/1”, znajdujący się na górze ekranu.

PRZEWIDYWANY CZAS:

45 minut

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

FAZA PRZYGOTOWAWCZA:

Część 1. Powitanie uczniów. Sprawdzenie obecności przez nauczyciela.

Część 2. Nauczyciel zadaje uczniom pytanie: Jakie znamy podstawowe emocje?

Uczniowie dostają krótki czas na zastanowienie się nad możliwymi odpowiedziami na zadane pytanie. Uczniowie odpowiadają na pytanie, a nauczyciel w razie potrzeby uzupełnia ich odpowiedzi o takie podstawowe emocje jak: radość, szczęście, złość, smutek, strach, zdziwienie.

Nauczyciel pyta uczniów, czy emocje mogą być do czegoś przydatne. Uczniowie w formie burzy mózgów generują własne odpowiedzi.

Po wysłuchaniu dzieci, nauczyciel nawiązuje do funkcji emocji w życiu codziennym (strach pomaga nam uniknąć niebezpieczeństwa, radość dodaje barw życiu, złość może być sygnałem, że naruszane są nasze granice osobiste itd.).

Nauczyciel pyta, które ze wspomnianych wcześniej uczuć możemy określać jako pozytywne, a które jako negatywne. Zadaje również pytanie o to, czy istnieją emocje neutralne. Wysłuchawszy wypowiedzi uczniów, nauczyciel podaje przykład zdziwienia, jako emocji niejednoznacznej, mogącej przybierać formę rozczarowania, ale również pozytywnego zaskoczenia.

Część 3. Nauczyciel podaje temat oraz cele lekcji.

FAZA ZASADNICZA:

Część 4. Nauczyciel pyta, czy poza wspomnianymi pozytywnymi emocjami podstawowymi (radość, szczęście), możemy wyróżnić jeszcze inne, mniej oczywiste? Jakimi słowami możemy je określić?

Część 5. Nauczyciel prosi uczniów o zapoznanie się z listą uczuć pozytywnych, przygotowaną na bazie założeń Porozumienia bez Przemocy M. Rosenberga (załącznik 1(PDF 82 KB)). Przed zajęciami każdy z uczniów otrzymuje tę listę na e-mail z poleceniem zapoznania się w nią oraz zaopatrzenia się w nią na lekcję, natomiast w czasie fazy zasadniczej zajęć jest ona również na bieżąco udostępniona przez nauczyciela na ekranach uczniów.

Uczniowie zapoznają się z różnorodnością stanów emocjonalnych człowieka.

Nauczyciel wspiera uczniów, odczytując na głos kolejne emocje z udostępnionego im materiału. Jeżeli nauczyciel zechce, może poprosić o pomoc w odczytywaniu emocji z listy chętnych uczniów.

Nauczyciel pyta uczniów, co sądzą o różnorodności pozytywnych emocji, czy są nią zaskoczeni, czy wcześniej zdawali sobie sprawę, że dobre samopoczucie mogą opisywać za pomocą tak wielu różnych słów.

Część 6. Po zapoznaniu uczniów z listą emocji pozytywnych, nauczyciel rozpoczyna dyskusję w grupie, przekazując polecenie „Będziemy szukać emocji pozytywnych w swoim życiu, albo w przygodach bohatera z poznanej bajki lub opowieści”. Odwołuje się on przy tym do doświadczeń z życia codziennego dzieci oraz do przeczytanych przez nie książek lub obejrzanych filmów.

Najpierw nauczyciel prosi uczniów, by przypomnieli sobie, kiedy po raz ostatni odczuwali jakąś pozytywną emocję i w jakiej sytuacji się to wydarzyło. Nauczyciel zachęca uczniów do opisanie tej sytuacji, udzielając głosu zgłaszającym się osobom.

Dzieci chętne, by podzielić się swoim doświadczeniem lub spostrzeżeniem dotyczącym rozpoznanej przez nie emocji pozytywnej, dostają od nauczyciela możliwość wypowiedzenia się na głos na forum grupy. Nauczyciel prosi, by każda z wypowiedzi podsumowana była nazwą emocji – może to zrobić wypowiadający się uczeń, lub też cała grupa w sposób moderowany przez nauczyciela.

Indywidualizując pracę z dziećmi, nauczyciel może postawić przed częścią wypowiadających się zadanie, polegające na uzupełnieniu swojej wypowiedzi o próbę podania podobnych bądź bliskoznacznych określeń do podanej na końcu wypowiedzi emocji. Może w tym celu posłużyć się pytaniami: „Jakim innym słowem lub słowami możesz określić to, jak czułaś/czułeś się w opowiedzianej przez siebie historii?” lub „Jakie słowo lub wyrażenie ma podobne znaczenie do użytego przez Ciebie przed chwilą słowa radość/ miłość/ zachwyty/ szczęście/ spokój/ ekscytacja/ spełnienie/ rozmarzenie/ wytchnienie/ ukojenie/ uspokojenie/dobre samopoczucie itp.?”

Po zakończeniu tego etapu, nauczyciel prosi o przypomnienie sobie konkretnego pozytywnego wydarzenia z książki lub filmu oraz o opisanie go. Nauczyciel udziela głosu chętnym osobom. Następnie na ekranie współdzielonym nauczyciel prezentuje dzieciom barwne ilustracje, przedstawiające popularne w kulturze postacie z baśni dla dzieci, pytając o skojarzenia z omawianymi uczuciami (przykłady: Kopciuszek czuł zachwyty, kiedy Dobra Wróżka zamieniła dynię w karetkę, Czerwony Kapturek czuł troskę o swoją Babcie, Jaś i Małgosia czuli radość, po oswobodzeniu się z domku Baby Jagi itd).

Załącznik 2 ([PDF, 84 KB](#)) - Odnośniki do barwnych ilustracji, przedstawiających postacie ze znanych baśni

W przypadkach, kiedy dzieci same generują przykłady pozytywnych emocji, towarzyszących przygodom wybranych bohaterów, nauczyciel prosi o nazwanie przez osobę opowiadającą lub przez całą klasę emocji pozytywnych, jakie w nich wystąpiły.

Następnie nauczyciel prosi uczniów o wykonanie podsumowującego ćwiczenia, dotyczącego podziału emocji na pozytywne i negatywne.

Nauczyciel dzieli uczniów na grupy, tworząc dla nich przed lekcją podpokoje (*breakout rooms*). W trakcie lekcji nauczyciel publikuje w ustalonym z uczniami miejscu, informację zawierającą linki do podpokoi oraz składy grup, w których uczniowie będą pracować.

Uczniowie po przejściu do podpokoi uzupełniają schemat pola siłowego, dotyczący pozytywnego lub negatywnego nacechowania poszczególnych emocji, zamieszczony w aplikacji *Google Jamboard*.

Zdjęcie: *emocje.jpg* – „podział emocji na pozytywne i negatywne -schemat”

Uczniowie pracując na tablicy współdzielonej, zamieszczają wirtualne karteczki samoprzylepne z nazwami emocji pozytywnych i negatywnych.

Uczniowie uzupełniają schemat korzystając z przyborów znajdujących się z lewej strony ekranu aplikacji *Jamboard*.

Uczniowie do wykonania zadania wykorzystują własną wiedzę, informacje zdobyte na lekcji oraz informacje pochodzące ze [Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej - Temat: Jak opisać emocje](#) dostępny online_[dostęp: 15.02.2022]

Nauczyciel wspiera uczniów, pomagając im podczas pracy w grupach, poprzez dołączanie do podpokoi (*breakout rooms*).

Po zakończonym ćwiczeniu, nauczyciel podsumowuje pracę uczniów

FAZA KOŃCOWA:

Część 7. Nauczyciel podsumowuje pracę z uczniami, pytając w formie rundki końcowej co podobało się na zajęciach każdemu z uczniów. Następnie nauczyciel proponuje kolejną rundkę, tym razem od końca, z zapytaniem: „Z jaką emocją kończę dzisiejsze zajęcia”?

Część 8. Ewaluacja pracy na lekcji. W trakcie ostatniej, trzeciej rundy w grupie nauczyciel prosi uczniów o dokończenie zdania: „Dzisiaj dowiedziałem/dowiedziałam się...”

EWALUACJA ZAJĘĆ:

Technika niedokończonych zdań

BIBLIOGRAFIA:

- B.M. Rosenberg, *Porozumienie bez przemocy. O języku życia*, Wydawnictwo Czarna Owca 2016
- M. Skorwider, B. Janiszewski, *Emocje. To o czym dorośli Ci nie mówią*, Publicat 2021

ZAŁĄCZNIKI:

1. Załącznik 1(PDF 82 KB) - Lista emocji pozytywnych stworzona na podstawie prac M. Rosenberga
2. Załącznik 2 ([PDF, 84 KB](#)) - Odnośniki do barwnych ilustracji, przedstawiających postacie ze znanych baśni
3. Załącznik 3 - Zdjęcie: emocje.jpg. Schemat pola siłowego w aplikacji Google Jamboard

Załącznik 1.

LISTA POZYTYWNYCH EMOCJI

Czasami każdy człowiek może być:

- pełen życia,
- pełen energii,
- ożywiony,
- uskrzydłony,
- bezpieczny,
- rozluźniony,
- zrelaksowany,
- wypoczęty,
- pogodny, radosny
- swobodny, spokojny,
- troskliwy
- zainteresowany,
- podekscytowany,
- zachęcony,
- szczęśliwy,
- uradowany,
- optymistyczny,

- dumny, usatysfakcjonowany,
- przyjazny,
- wesoły, chętny do zabawy,
- zachwycony,

Źródło: Opracowanie własne (na podstawie prac M. Rosenberga)

Załącznik 2.

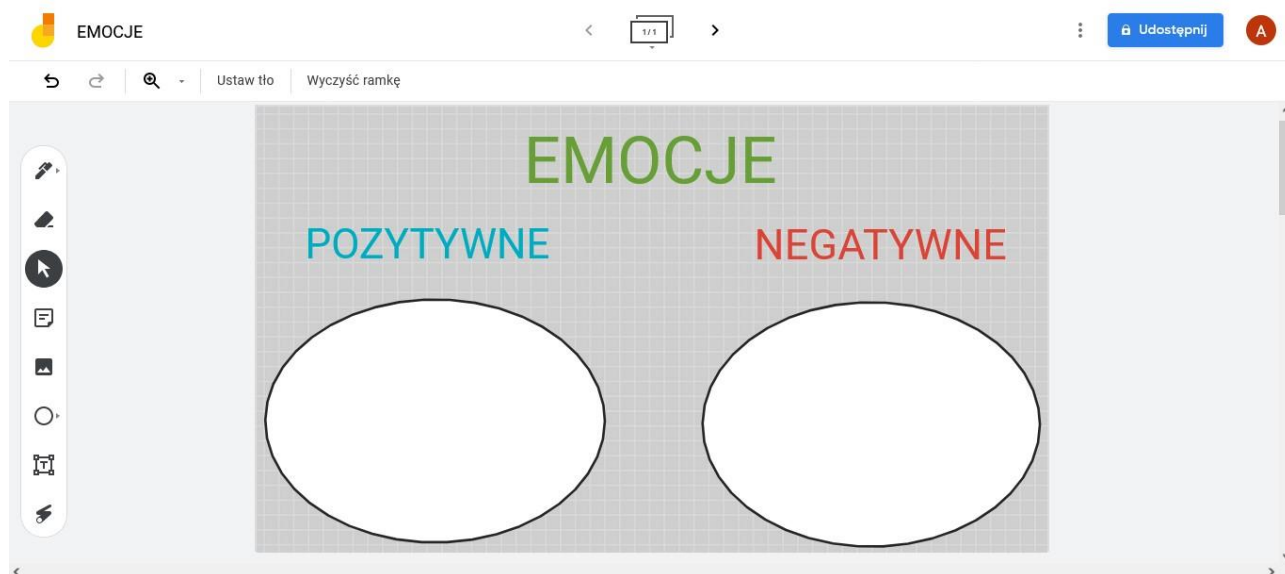
Barwne obrazy postaci baśniowych do wyświetlania na udostępnionym przez nauczyciela ekranie (po wejściu w hiperłącze):

- Little Red Riding Hood Otto Kubel - Czerwony Kapturek – Wikipedia, wolna encyklopedia dostępny online [dostęp: 31.03.2022]
- Hänsel und Gretel2 - Jaś i Małgosia – Wikipedia, wolna encyklopedia dostępny online [dostęp: 31.03.2022]
- Cendrillon - Kopciuszek (baśń) – Wikipedia, wolna encyklopedia dostępny online [dostęp: 31.03.2022]

Źródło: Wikipedia.org, wolna encyklopedia

Załącznik 3.

Zdjęcie: Schemat pola siłowego w aplikacji *Jamboard*

Załącznik: Opracowanie własne